Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
De heer G. Moes
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Onze referentie
MvH/RvZ/ATR4196/2025-U156

Uw referentie

Datum
15 oktober 2025

Onderwerp
Wet internationalisering in balans

Geachte heer Moes,

Op 23 september 2025 ontving het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) de adviesaanvraag voor het Wetsvoorstel *Wet tot wijziging van onder meer de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek in verband met het stellen van voorschriften met betrekking tot de onderwijstaal, de mogelijkheid regie te voeren op een doelmatig onderwijsaanbod en de toegankelijkheid van het hoger onderwijs (Wet internationalisering in balans)* (hierna: de nota van wijziging). De adviestermijn eindigt op 21 oktober 2025.

Context

ATR adviseerde op 3 oktober 2023 over het wetsvoorstel *Wet internationalisering in balans (WIB)*.[1] Dit wetsvoorstel introduceerde de taaltoets. Een instelling kan een opleiding in een andere taal dan het Nederlands geven, alleen als de minister van OCW dit toestaat. Het advies van ATR had als dictum "niet indienen, tenzij (…)". Dit was onder meer gebaseerd op de bevinding dat onvoldoende duidelijk was welke concrete doelstellingen het wetsvoorstel heeft. Zonder deze duidelijkheid ligt het in de rede om de taaltoets in zijn geheel te heroverwegen.

Bij de behandeling van het wetsvoorstel nam de Tweede Kamer een motie aan om de taaltoets te schrappen voor het bestaande onderwijsaanbod. De instroom van internationale studenten daalde al en instellingen maakten plannen tegen verdere verengelsing.

Inhoud van het voorstel

De nota van wijziging zet een streep door de taaltoets in het wetsvoorstel voor bestaande anderstalige opleidingen. Alleen het starten van een anderstalige opleiding, of het omzetten van een Nederlandstalige opleiding naar een anderstalige opleiding, moet na inwerkingtreding van het wetsvoorstel door de minister worden getoetst. De nota van wijziging bepaalt dat instellin-

[1] ATR-advies Wetsvoorstel internationalisering in balans | Adviescollege toetsing regeldruk

Contact:
Postbus 16228 | Bezoekadres: Rijnstraat 50 | info@atr-regeldruk.nl | Tel: 070-310 86 66
2500 BE DEN HAAG | 2515 XP DEN HAAG | www.adviescollegeregeldruk.nl

gen hun bestaande anderstalige opleidingen moeten melden bij de minister (het registratievereiste). De nota van wijziging regelt verder dat de decentrale medezeggenschap adviseert over een taalwijziging. Het instemmingsrecht uit het oorspronkelijke wetsvoorstel vervalt hiermee. De nota van wijziging versterkt tot slot de positie van de student. Zittende studenten moeten altijd de opleiding af kunnen maken in dezelfde taal als waarin zij de opleiding zijn gestart. Ook als de instelling ervoor kiest om de taal te wijzigen.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

De nota van wijziging volgt op de motie die oproept tot afschaffing van de taaltoets voor bestaande anderstalige opleidingen. Daarbij versterken instellingen zelf het Nederlands als onderwijstaal door diverse anderstalige opleidingen om te zetten naar Nederlandstalig. ATR adviseerde om de taaltoets in zijn geheel te heroverwegen zolang de doelstellingen niet concreet zijn. De nota van wijziging komt daar deels aan tegemoet door de taaltoets voor alleen bestaande opleidingen af te schaffen. De nota van wijziging maakt echter niet duidelijk wat het wetsvoorstel concreet moet bewerkstelligen. Als algemene doelstelling wordt vermeld dat het wetsvoorstel de Nederlandse taal als onderwijstaal moet versterken. Niet duidelijk is wanneer dit doel in voldoende mate is gerealiseerd. Dit betekent dat de wet niet goed evalueerbaar is. Zonder concreet doel is de mate van doelbereik (het nut) van het voorstel niet goed te vast te stellen.

De nota van wijziging vervangt het instemmingsrecht van de decentrale medezeggenschap door het adviesrecht. Dit is passender, aldus de memorie van toelichting, omdat de beslissing voor een taalwijziging opleidingsoverstijgend kan zijn, bijvoorbeeld omdat het raakt aan de inzet van personeel. Verder voorzag het oorspronkelijke wetsvoorstel niet in een bescherming voor studenten die een bestaande anderstalige opleiding volgen. De nota van wijziging regelt dit alsnog.

2. Minder belastende alternatieven

Het doel van het wetsvoorstel was het versterken van de Nederlandse taal als onderwijstaal. Dit kan volgens de motie ook worden bereikt zonder de taaltoets voor bestaande anderstalige opleidingen. De nota van wijziging biedt voor wat betreft de taaltoets een minder belastend alternatief.

In het oorspronkelijke wetsvoorstel kreeg de decentrale medezeggenschap een instemmingsrecht. Dit moest helpen om de opleidingskwaliteit te borgen. De memorie van toelichting bij de nota van wijziging maakt duidelijk dat opleidingsoverstijgende overwegingen kunnen meespelen bij de keuze voor een gewijzigd taalbeleid. Dan past volgens de memorie van toelichting het minder belastende alternatief van een adviesrecht. Het college heeft hier geen opmerkingen bij.

3. Werkbaarheid

Het stopzetten van de anderstalige opleiding leidt tot een verplichting om de anderstalige opleiding voor de zittende studenten tijdelijk voort te zetten. Die verplichting is vergelijkbaar met de oorspronkelijke verplichting om, na weigering van de minister, de zittende studenten van een

bestaande anderstalige opleiding te blijven faciliteren voor een bepaalde periode. Dit leidde niet tot een onwerkbare situatie. Meer in het algemeen sluit deze verplichting ook aan bij de bestaande verplichting om zittende studenten in de gelegenheid te stellen een opleiding af te ronden na intrekking van de accreditatie.

Het doen van een melding lijkt werkbaar. De instellingen melden bij de minister dat een bepaalde opleiding anderstalig is. Uit de toelichting blijkt dat rekening is gehouden met het werkbaar maken van deze melding.
Het college heeft geen opmerkingen bij de werkbaarheid.

4. Gevolgen regeldruk

De gevolgen van de nota van wijziging voor de regeldruk van het oorspronkelijke wetsvoorstel zijn deels in beeld gebracht. De eerder berekende € 700.000 aan incidentele kosten vanwege de taaltoets voor bestaande anderstalige opleidingen, vervalt, omdat die taaltoets vervalt. Daar staat tegenover de incidentele regeldruk vanwege het melden van anderstalige opleidingen. Die kosten zijn berekend op € 35.000,-. Per saldo daalt de incidentele regeldruk van het wetsvoorstel WIB dus met € 665.000,-.

De memorie van toelichting bij de nota van wijziging geeft aan dat één van de hoofddoelstellingen van het oorspronkelijke wetsvoorstel is het behouden en versterken van de Nederlandse taal als onderwijs- en onderzoekstaal. De memorie van toelichting spreekt de verwachting uit dat die doelstelling minder gehaald zal worden. Dat suggereert een lager aantal omzettingen van anderstalige opleidingen na het vervallen van de taaltoets voor bestaande anderstalige opleidingen. Als dat inderdaad de verwachting is, dan betekent dat wellicht ook minder regeldrukkosten voor de instellingen. En dan moet in de regeldrukberekening daar nog aandacht aan worden geschonken.

4.1 Het college adviseert om in de regeldrukberekening, overeenkomstig de Rijksbrede methodiek, rekening te houden met de (mogelijke) vermindering van het aantal te wijzigen opleidingen.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van dit voorstel:

Indienen, nadat met het adviespunt rekening is gehouden.

Het college benadrukt dat het positieve eindoordeel alleen ziet op de nota van wijziging. Het oorspronkelijke wetsvoorstel mist concrete doelstellingen, en de nota van wijziging voegt die ook niet toe, waardoor de Wet internationalisering in balans nog altijd niet goed evalueerbaar is. Het negatieve oordeel over de wet blijft ongewijzigd.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris